

Discurs de l'expresident nord-americà Jimmy Carter, guardonat amb el Premi Internacional Catalunya 2010

Barcelona, 1 de juliol de 2010

Molt Honorable Senyor José Montilla, president de la Generalitat de Catalunya; Honorables Senyores Conselleres i Senyors Consellers de la Generalitat de Catalunya; membres del Jurat del Premi Internacional Catalunya 2010; senyores i senyors:

És per a mi un gran honor rebre aquest Premi, atès que els guardonats anteriors i els integrants del jurat reflecteixen l'esperit i els valors pels quals també treballa The Carter Center. Les paraules de l'acta de proclamació ens transmeten que el poble de Catalunya s'identifica plenament amb les causes de la pau i els drets humans. Juntament amb els companys del nostre centre, tractem de millorar les condicions de vida dels pobles més desfavorits del món. Veiem aquest guardó com un vot de confiança en allò que fem. *De tot cor, moltes gràcies!*

Permeteu-me que, per tal de correspondre a l'acollida que he rebut a Barcelona, la vostra magnífica ciutat, us convidi a visitar The Carter Center a Atlanta, amb l'esperança que us unireu a nosaltres en l'esforç per aconseguir que el món sigui un lloc on totes les persones puguin gaudir del dret a la salut i a viure en pau.

Tant Barcelona com Atlanta van ser ciutats olímpiques a la dècada de 1990. A tot arreu on miro veig els grans èxits del vostre «alcalde olímpic» i posterior president de la Generalitat, Pasqual Maragall. Els Jocs van tenir una importància històrica per a ambdues ciutats i van constituir una oportunitat excel·lent per aprendre l'una de l'altra.

La meva família i jo no desconeixem pas Espanya i Catalunya. Ens encanta recórrer el país, allotjar-nos als paradors i conèixer la seva gent, diversa i acollidora. La nostra última estada va incloure Barcelona i una excursió a Cardona, on vam visitar la fortalesa i el castell, la muntanya de sal i on també vam veure la seva primera Carta, signada al segle x pel comte Borrell II de Barcelona. Això va fer que tinguéssim moltes ganes de tornar a Catalunya per conèixer-ne més indrets.

Em complau aprendre sobre l'antiga llengua i els costums de Catalunya. Tot i que la cultura dels Estats Units és molt més jove, tenim moltes coses en comú. Els uns i els altres hem acollit immigrants i hem fet d'una població heterogènia un dels nostres

punts forts. He sabut que el president Jordi Pujol va dir que és català qui viu i treballa a Catalunya. Els uns i els altres integrem els estrangers a la nostra societat i els nostres valors i apreciem les cultures que ens aporten.

Quan vaig ser governador de l'estat de Geòrgia, vaig tenir l'orgull de contribuir a crear 10 oficines internacionals a tot el món per promoure el comerç i les inversions. He sabut que Catalunya en té 35, de les quals cinc són als Estats Units. Aquest esperit emprenedor és molt necessari en el difícil període econòmic actual. Aquest tipus d'esforços es veuran compensats.

També compartim moments històrics, entremesclats amb tragèdies. He sabut que l'11 de setembre, una data espantosa per al meu país l'any 2001, va ser encara pitjor per a Catalunya el 1714. Però els nostres pobles tenen una gran resiliència i sabem com recuperar les forces i afrontar el futur amb coratge.

Compartim l'amor per la democràcia i la llibertat. A mi em van ensenyar que la Carta Magna anglesa del 1215 va ser el començament de la democràcia europea. Per alguna raó, els nostres estudiants no aprenen que, molts segles abans, hi va haver institucions catalanes, como ara el Consell de Cent, que van afavorir la igualtat d'oportunitats a la societat. Pocs dels nostres estudiants de dret saben que el Consolat de Mar va establir el dret marítim a la Mediterrània.

Des de la restauració de la democràcia, Espanya ha estat un dels impulsors de la integració europea i un model per a altres països, sobretot de l'Amèrica Llatina, a l'hora de fer la transició a un règim democràtic. Tornant a l'11 de setembre del 2001, aquell mateix dia a Lima, la capital del Perú, els Estats Units i altres nacions americanes van signar la Carta Democràtica Interamericana, en què es proclamava que la democràcia seria l'única forma de govern acceptable al nostre continent. L'èxit de la democràcia espanyola ha estat imitat, no només sobre el paper, sinó també a la pràctica, a la majoria d'aquests països. Sóc conscient, per descomptat, que la democràcia és a tot arreu un procés en curs, com he vist al meu propi país en els últims anys.

L'antiga tradició internacionalista de Catalunya ha tingut un pes important, que es tradueix en el Procés de Barcelona iniciat el 1995 per reforçar la cooperació entre 43 països relacionats amb la Mediterrània. Per aquest motiu, no va sorprendre gens que la nova Unió per la Mediterrània situés la seu a Barcelona l'any 2008. Encara està fent els primers passos, però té al davant nombrosos reptes i oportunitats.

Permeteu-me que reflexioni ara sobre els Estats Units i alguns dels canvis que hi he observat en el transcurs de la meva vida.

Al meu país, cal que no oblidem mai les greus injustícies comeses contra els americans nadius als segles XVIII i XIX, ni el segle de segregació racial que va seguir l'abolició de l'esclavitud l'any 1865. Part del mal causat continua afligint la meva nació avui dia, però tinc confiança que, amb la nova administració de Washington, estem començant a deixar-ho enrere.

Miro enrere, als Estats Units de després de la Segona Guerra Mundial, quan em vaig fer oficial d'un submarí de l'armada del meu país. Aleshores ja érem una «superpotència» que representava gairebé la meitat de l'economia mundial i teníem l'únic exèrcit que encara estava en condicions de lluitar en una guerra. Els Estats Units haurien pogut actuar de manera pràcticament unilateral per tal d'aconseguir els seus propòsits.

Els nostres dirigents polítics, però, van afavorir l'evolució d'una governança mundial mitjançant les Nacions Unides, el Banc Mundial i el Fons Monetari Internacional. La vídua del president Franklin Roosevelt va presidir la comissió que va redactar la Declaració Universal dels Drets Humans, un dels documents més inspirats que mai s'han escrit. La nostra nació va donar suport als nous documents del dret internacional, com ara les convencions que prohibeixen el genocidi i la tortura. A més, el meu país va crear el Pla Marshall per a la reconstrucció d'Europa, que es va administrar de manera col·legiada i amb respecte mutu.

Els processos penals als nazis a Nuremberg durant la postguerra es van dur a terme de manera expeditiva i van complir uns requisits jurídics exemplars. Cap presoner no va ser torturat ni retingut sense càrrecs, i tots van tenir accés a un advocat defensor competent. Va sorgir la idea de crear un Tribunal Penal Internacional que fos una continuació lògica del tribunal de Nuremberg. The Carter Center va treballar molt per aquest projecte. Avui, hi ha 111 estats que formen part del TPI. L'administració de George W. Bush, que va violar principis bàsics de la justícia internacional, es va oposar de manera destacada al tribunal, i els Estats Units encara no en són signataris. L'administració d'Obama ha assenyalat que és més favorable al TPI, i confio que hi participem en un futur proper.

Durant la meva presidència, vaig intentar reproduir l'esperit internacionalista que havia conegut de jove. Vaig normalitzar les relacions diplomàtiques amb la República Popular de la Xina i vaig subratllar la importància dels drets humans tant als estats comunistes com a les dictadures de dretes que tot sovint havien estat afavorides per Washington. Vam negociar i aplicar els acords del canal de Panamà, convençuts que això afavoria els interessos màxims del nostre país i que era fonamental per a les

nostres relacions amb l'Amèrica Llatina. Vam negociar el primer tractat de pau entre Israel i un estat àrab veí, Egipte, del qual mai no se n'ha incomplert ni un mot.

Vam tancar un tractat de limitació d'armament nuclear per reduir els nostres arsenals, i em complau observar que el president Obama segueix el mateix camí i que així ho va declarar al seu primer discurs a les Nacions Unides el setembre del 2009. És la via adequada que els Estats Units han d'adoptar.

Com a oficial de l'exèrcit, vaig millorar la superioritat tecnològica de les nostres forces armades, alhora que vaig fer servir una diplomàcia forta i pacífica per aprofitar les vulnerabilitats soviètiques. Conservo com un tresor una placa que vaig rebre com a obsequi en deixar el càrrec i que conté aquesta cita de Thomas Jefferson:

«TINC EL CONSOL DE PENSAR QUE DURANT EL PERÍODE DE LA MEVA ADMINISTRACIÓ EL FLAGELL DE LA GUERRA NO VA FER VESSAR NI UNA SOLA GOTA DE SANG DE CAP CIUTADÀ.»

Permeteu-me ara que em centri en la tasca de The Carter Center, que ha estat el punt central de les nostres vides durant els últims 28 anys.

Com potser ja sabeu alguns de vosaltres, quan vaig deixar la presidència dels EUA la Rosalynn i jo vam fundar The Carter Center. Li vam donar un abast mundial, amb programes que satisfan les necessitats dels pobles més desemparats i desfavorits, mirant d'omplir buits sense duplicar esforços o competir amb altres organitzacions.

La nostra missió és senzilla: promoure els drets humans i alleujar el patiment de les persones, prevenir i resoldre els conflictes, potenciar la llibertat i la democràcia, i millorar la salut.

Els recents comicis al Sudan han estat el 78è procés electoral conflictiu que hem supervisat. Hem informat de nombroses irregularitats, però el procés ha estat relativament pacífic i ha constituït un pas necessari envers el compliment de l'Acord de Pau Global. Potser us sorprendrà saber que durant molts anys hem col·laborat amb el govern xinès en l'observació d'eleccions a més de 600.000 comunitats petites, on el 75 per cent dels 1.300 milions d'habitants de la Xina escullen els dirigents locals a l'àmbit dels pobles i ciutats.

El nostre centre també té un programa actiu de mediació i resolució de conflictes, concebut per cobrir la distància entre les actuacions oficials a favor de la pau. Hem aconseguit alguns èxits notables. L'any 1994 es va produir una crisi nuclear amb Corea del Nord que amenaçava de fer esclatar la guerra a la península coreana. La

Rosalynn i jo vam viatjar a Pyongyang, on ens vam reunir amb Kim Il Sung i vam tancar un acord complet que, adoptat pel govern dels EUA, va congelar-ne el programa nuclear durant vuit anys. Amb aquesta base, els presidents de Corea del Nord i del Sud van mantenir una relació pacífica, per la qual fou guardonat amb el Premi Nobel de la Pau el president Kim Dae Jung. Malauradament, la política de George W. Bush de considerar Corea del Nord com a part de l'«eix del mal» i interrompre les converses directes amb Corea del Nord va provocar que aquest país abandonés el Tractat de no-prolifерació nuclear i repregués el seu programa de plutoni.

Mantenim oficines a temps complet a Jerusalem, Cisjordània i Gaza, i ens reunim sense restriccions amb totes les parts implicades per contribuir a promoure una solució viable, basada en l'existència de dos estats, al conflicte entre Israel i Palestina. Ens gratifica observar que el president Obama persegueix el mateix objectiu amb paciència i perseverança.

Una part important de la nostra tasca se centra en aspectes de la salut al món que afecten els més pobres entre els pobres, principalment a l'Àfrica. El nostre Grup de Treball Internacional per a l'Eradicació de les Malalties, constituït per científics i organitzacions de prestigi de l'àmbit de la salut, supervisa totes les patologies humanes per identificar-ne les que podrien ser eradicades. Aviat completarem la nostra tasca amb la dracunculosi, en haver reduït els 3,6 milions de casos a menys de tres mil. La salut mental és des de fa més de 40 anys un aspecte d'interès especial per a la Rosalynn, que lluita per bandejar l'estigma de les persones que pateixen malalties mentals.

Per acabar, m'agradaria compartir amb vosaltres les meves idees pel que fa a algunes de les oportunitats mundials a què avui s'enfronten els Estats Units.

Penso tot sovint en la funció òptima d'una autèntica superpotència. Caldria que es donés el cas que totes les persones que patissin la persecució del seu propi govern de seguida diguessin: «Recorreré a Washington, perquè els seus dirigents compleixen i fan complir tots els aspectes dels drets humans».

Tothom que desitgés la llibertat i eleccions justes diria: «Els Estats Units són l'exemple de la democràcia i constitueixen un model que hauria de seguir tot el món».

Els implicats en una guerra civil o en un conflicte amb un país veí automàticament mirarien de seguir l'exemple del meu país, que relega el combat militar a la categoria d'últim recurs.

A més, una superpotència seria al capdavant de totes les mesures per protegir el medi ambient i lideraria tots els altres països en la prevenció del desastre imminent de l'escalfament global.

Es condemnarien les sancions econòmiques que fan augmentar encara més el sofriment de pobles que pateixen l'opressió d'un dèspota les polítiques del qual també condemnem.

Finalment, la nació més poderosa del món hauria de ser la més generosa amb la superació d'un repte cada cop més difícil d'aquest nou mil·lenni: l'abisme creixent entre rics i pobres.

Senyor president, us agraeixo l'oportunitat de compartir avui, amb vós i els vostres col·laboradors, aquestes idees, que considero que són rellevants per a la situació actual del meu país, per a la de la Mediterrània i per a tot el planeta que compartim. Els catalans són coneguts per la seva capacitat de treballar de manera intensa i eficaç. Fem-ho junts.